

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
<b>CÓDIGO</b>	
<b>MATERIA</b>	Movemento
<b>DISCIPLINA</b>	Movemento Expresivo I
<b>TITULACIÓN</b>	<b>Titulación Superior en Arte Dramática</b>
<b>ESPECIALIDADE</b>	Interpretación
<b>ITINERARIO</b>	
<b>CURSO</b>	1º (1º cuadrimestre)
<b>CRÉDITOS ECTS</b>	6
<b>CARÁCTER</b>	Obrigatoria
<b>DEPARTAMENTO</b>	Interpretación
<b>CENTRO</b>	ESAD de Galicia
<b>COORDINADOR/A</b>	Ricardo Solveira
<b>DOCENTES</b>	<b>Nome e apelidos:</b> Ricardo Solveira Díaz <b>Horario titorías:</b> <a href="https://esadgalicia.com/curso-escolar/">https://esadgalicia.com/curso-escolar/</a> <b>Despacho:</b> D.2 <b>Contacto:</b> <a href="mailto:ricardosolveira@edu.xunta.es">ricardosolveira@edu.xunta.es</a>
<b>DESCRIPCIÓN</b>	Estudo da linguaxe expresiva e comunicativa non verbal do corpo. Adestramento corporal. Sensibilización psicosomática. Conciencia do corpo por medio da vivencia do movemento.
<b>COÑECEMENTOS PREVIOS</b>	
<b>LINGUA EN QUE SE IMPARTE</b>	Galego X      Castelán X      Inglés
2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE TITULACIÓN	
<b>T1</b>	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
<b>T3</b>	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
<b>T7</b>	Utilizar as habilidades comunicativas e a crítica construtiva no traballo en equipo.
<b>T10</b>	Liderar e xestionar grupos de traballo.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
<b>X1</b>	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.
<b>X2</b>	Comprender psicolxicamente e empatizar para entender e sentir as vidas, situacións e personalidades alleas, utilizando de maneira eficaz as súas capacidades de imaxinación, intuición, intelixencia emocional e pensamento creativo para a solución de problemas; desenvolvendo a súa capacidade para pensar e traballar con flexibilidade, adaptándose ás demais persoas e ás circunstancias cambiantes do traballo, así como a conciencia e o uso saudable do propio corpo e o equilibrio necesario para responder aos requisitos psicolóxicos asociados ao espectáculo.
<b>X3</b>	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.

<b>X5</b>	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.	
<b>X8</b>	Vincular a propia actividade teatral e escénica a outras disciplinas do pensamento científico e humanístico, ás artes en xeral e ao resto de disciplinas teatrais en particular, enriquecendo o exercicio da súa profesión cunha dimensión multidisciplinar.	
<b>COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE</b>		
<b>EI1</b>	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.	
<b>EI2</b>	Participar na creación da partitura escénica e/ou personaxe, escénico ou audiovisual, e interpretar adecuadamente, a través do dominio das diferentes técnicas interpretativas.	
<b>EI3</b>	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.	
<b>EI5</b>	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.	
<b>3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA</b>		
	<b>COMPETENCIAS VINCULADAS</b>	
1. Preparar o corpo como ferramenta de traballo actoral	X1; X2; X3; X5; EI1; EI5	
2. Desenvolver a percepción a través do corpo, potenciando a escoita e a resposta aos diferentes estímulos.	X5; X8; EI3	
3. Valorar o proceso no traballo de aula.	X1; X2; X3; X5; X8; T1;T3; T 7; T10	
4. Potenciar as capacidades creativas e expresivas	EI1; EI2; EI3; EI5; X5;	
5. Discernir os elementos que interveñen no proceso de creación corporal.	T1;T3; T 7; T10; X1; EI5	
6. Afondar na creación corporal desde un punto de vista analítico e crítico.	T 7; X1; X3	
7. Desenvolver a capacidade creativa con distintos materiais de traballo.	X5; X8; EI2; EI3	
8. Comprender o valor do traballo en grupo.	T 7; T10; X2	
9. Recoñecer as potencialidades de composición colectiva valorando o traballo individual.	T 7; T10; X1; EI2	
10. Responsabilizar ao alumnado dos estados psicosomáticos precisos para o feito escénico	X1; X2; X3; EI1	
<b>4. CONTIDOS</b>		
<b>TEMAS</b>	<b>SUBTEMAS</b>	<b>HORAS</b>
1 Acondicionamento físico I.	1.1. Elasticidade e flexibilidade muscular. 1.2. Tonicidade e resistencia corporal.	15
2. O adestramento actoral I.	2.1. Quencemento actoral individual 2.2. Quencemento actoral grupal.	15
3. Consciencia corporal.	3.1 Movemento orgánico. 3.1.1. Ximnasia consciente. 3.1.2. Recorrido do movemento. 3.1.3. Os centros de movemento. 3.2 Os focos expresivos. 3.3 Anatomía e fisioloxía.	21
4. Consciencia espacial.	4.1. Espazos intracorporais. 4.1.1. Propiocepción. 4.1.2. O espazo estreito. 4.1.3. O oco.	15
5. Consciencia temporal.	5.1. Movemento rítmico e movemento melódico. 5.2 Tempo-ritmo.	9

6. A creación individual			15
<b>TOTAL SESIÓN</b>			<b>90</b>
<b>5. PLANIFICACIÓN DOCENTE</b>			
<b>Actividade / Número de horas</b>	<b>Presencial (horas)</b>	<b>Non presencial (horas)</b>	<b>Total</b>
Actividades introdutorias	5	5	10
Exposición maxistral			
Exposición práctico-teórica	5	5	10
Práctica individual	30	40	70
Práctica colectiva	30	20	50
Obradoiro			
Seminarios			
Actividades complementarias		10	10
Outros			
Titorías individuais	5		5
Titorías de grupo	5		5
Actividades de avaliación. Probas	5	5	10
Actividades de avaliación. Presentacións / mostrás	5	5	10
Actividades de avaliación. Revisión			
TOTAL	90	90	180
PORCENTAXE	50%	50%	100%
<b>6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSEÑANZA E APRENDIZAXE</b>			
<b>Actividades</b>	<b>Descrición</b>		
Descrición	Descrición		
Exposición práctico-teórica	Exposición por parte do docente e/ou alumnado ante un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun proxecto, exercicio ou problema.		
Práctica individual	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices es supervisión do profesor.		
Práctica colectiva	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor de xeito grupal.		
Metodoloxía integradora: Aprendizaxe colaborativa	Enfoque interactivo de organización do traballo no cal os alumnos son responsables da súa aprendizaxe a da dos seus compañeiros nunha estratexia de corresponsabilidade para acadar metas e incentivos de grupo.		
Titorías individuais	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/ desenvolvemento de actividade da materia e do proceso de aprendizaxe.		
Titorías de grupo	Entrevista que o grupo fai co profesor da materia para asesoramento/ desenvolvemento de actividade da materia e do proceso de aprendizaxe.		
Presentacións / mostrás	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo, desenvolvidas nun espazo de representación con público.		
Actividades complementarias	Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.		
Cartafol; dossier			
<b>7. ATENCIÓN PERSONALIZADA</b>			
Seguimento	Farase un seguimento personalizado, facendo un análise de cada caso específico e resolvendo cada casuística da forma mais adecuada.		

Orientación	Orientación respecto ás dúbidas e inqedanzas que xurdan en cada caso.	
<b>8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN</b>		
<b>8. 1 Avaliación ordinaria</b>		
<b>Ferramenta / actividade</b>	<b>Competencias avaliadas</b>	<b>Ponderación</b>
Descrición	Descrición	
Exposición práctico-teórica/ Proba de avaliación das competencias adquiridas que inclúen a presentación dun tema por parte do alumno	X 1; X 2; X 5; X 8; T1; T3; T 7; T10; EI3;	10%
Traballo de aula/ Observación sistemática: Técnicas destinadas a recompilar datos sobre a participación do alumno, baseados nun listado de condutas ou criterios operativos que facilitan a obtención de datos cuantificables	X 1; X 2; X 3; X 5; T3; EI1; EI2; EI3; EI5	25%
Práctica colectiva/Observación sistemática: Técnicas destinadas a recompilar datos sobre a participación do alumno no grupo, baseados nun listado de condutas ou criterios operativos que facilitan a obtención de datos cuantificables	X 2; X 3; X 5; T3; T7; T10; EI1; EI2; EI5	25%
Metodoloxía integradora: Aprendizaxe colaborativa:	X 2; X 3; X 5; X 8; T1; T3; T7; T10; EI5	10%
Titorías individuais	X 2; X 3; T1; T3; T7; EI5	5%
Titorías de grupo/ Capacidade de afondar no desenvolvemento do traballo do grupo.	X 2; X 3; T1; T3; T7; T10	5%
Presentacións / mostras: probas para a avaliación que inclúen actividades, mostras ou exercicios prácticos. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	T1; T 3; X 1; X 5, X 8; EI1; EI2; EI3	15%
Cartafol; dossier: Adecuada presentación e recollida de datos sobre as sesións de traballo realizadas. Capacidade de síntese e de análise dos contidos recibidos.	T1; X 1; X 5; X 8; EI5	5%
<b>8.2. Avaliación extraordinaria</b>		

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	Descrición	
Execución dun quecemento actoral; individual e grupal.	T1; T3; T7; T10	10%
Práctica colectiva/Traballo de dinámicas grupais.	T1; T3; T7; T10	10%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á consciencia corporal.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á conciencia espacial.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á consciencia temporal.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Proxecto Individual.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Titorías individuais / Entrevista persoal, entrega de memoria do proceso de preparación da proba extraordinaria.	X 2; X 3; T1; T3; T7; T10	20%

### 8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Descrición	Descrición	
Execución dun quecemento actoral; individual e grupal.	T1; T3; T7; T10	10%
Práctica colectiva/Traballo de dinámicas grupais.	T1; T3; T7; T10	10%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á consciencia corporal.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á consciencia espacial.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Exposición teórico-práctica: traballos referidos á consciencia temporal.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Proxecto Individual.	X 1; X 2; X 3; X 5; X 8; EI1; EI2; EI3; EI5	15%
Titorías individuais / Entrevista persoal, entrega de memoria do proceso de preparación da proba extraordinaria.	X 2; X 3; T1; T3; T7; T10	20%

### 9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS

Referencias básicas

#### Técnicas corporais:

Bachmann, Marie-Laure (1998): *La rítmica Jaques-Dalcroze. Una educación por la música y para la música*, Madrid, Pirámide.

Dennis, Anne (2014): *El cuerpo elocuente. la formación física del actor*. Madrid, Fundamentos

Kalmar, Déborah (2005): *Qué es la expresión corporal. A partir de la corriente de trabajo creada por Patricia Stokoe*,

Buenos Aires, Lumen.

Kesselman, Susana (2005): *El pensamiento corporal. De la inteligencia emocional a la inteligencia sensorial*, Buenos Aires, Lumen.

Laban, Rudolf (1984): *Danza educativa moderna*, Barcelona, Paidós.

- (2006) *El dominio del movimiento*, Madrid, Fundamentos.

Learreta Ramos Begoña (ed.) (2005): *Los contenidos de la Expresión Corporal*, Zaragoza, INDE. Le Du, Jean (1986): *El cuerpo hablado. Psicoanálisis de la expresión corporal*, Barcelona, Paidós.

Ridocci, Mercedes (2009): *Expresión Corporal. Arte del movimiento. Las bases prácticas del lenguaje expresivo*, Madrid, Biblioteca Nueva.

- (2005): *Creatividad corporal*, Ciudad Real, Ñaque.

Schinca Marta (2003): *Manual de psicomotricidad, ritmo y expresión corporal*, Barcelona, Praxis.

- (2002): *Expresión corporal. Técnica y expresión del movimiento*. Barcelona, Praxis.

Stokoe, Patricia e Harf, Ruth (1992): *La expresión corporal en el jardín de infantes*, Barcelona, Paidós.

Referencias complementarias

## 10. OBSERVACIONES / RECOMENDACIONES

Procurarase durante o curso a integración con outras especialidades por medio de sesións conxuntas.

En casos de excepcionalidade poderase mostrar o traballo desenvolvido na aula fora do espazo da Escola.

### MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a ESAD de Galicia establece unha planificación extraordinaria que se **ACTIVARÁ NO MOMENTO EN QUE A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA O DETERMINE**, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da presente programación docente. No suposto de que se produza unha emerxencia, a presente programación non sufrirá máis modificación que a derivada da necesidade de articular unha avaliación non presencial, para o que se establecerán as adaptacións necesarias nas actividades e ferramentas de avaliación, en relación coas competencias que se indican e coa ponderación que se sinala.

Para o caso da avaliación non presencial de toda a disciplina, as ferramentas e actividades de avaliación serán as que seguen:

ACTIVIDADE 1. Continuidade do acondicionamento corporal para o traballo físico do actor

Competencias: T1, EI1, EI2

Ponderación: 20%

ACTIVIDADE 2. Quencemento individual do alumnado cara ó seu desenvolvemento actoral

Competencias: T3, X1, X2, X5, EI3, EI5

Ponderación: 20%

ACTIVIDADE 3. Toma de conciencia corporal a través de traballos na rede.

Competencias: T3, X1, X3, X5, EI3, EI5

Ponderación: 20%

ACTIVIDADE 4. Toma de conciencia espacial a través de traballo telemático

Competencias: T3, X1, X3, X5, EI3, EI5

Ponderación: 20%

ACTIVIDADE 5. Toma de conciencia do ritmo a través de exemplificacións en rede.

Competencias: T3, X1, X3, X5, EI3, EI5

Ponderación: 20%

No caso de que o tránsito se produza iniciado xa o curso escolar, o profesorado combinará a avaliación do traballo presencial do alumnado coa avaliación do traballo non presencial, determinando as ferramentas (presenciais e non presenciais) a utilizar e a ponderación das mesmas.

**AS PRESENTES MEDIDAS PODERÁN SER OBXECTO DE MODIFICACIÓN EN FUNCIÓN DAS DIRECTRICES OU INTRUCIÓNS QUE POIDA FACER PÚBLICAS A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA, QUE SE COMUNICARÁN EN TEMPO E FORMA AO ALUMNADO POLAS CANLES HABITUAIS (PÁXINA WEB E CORREO ELECTRÓNICO).**